

Vänsterpress om Islamiska staten och kampen om Kobane – oktober 2014

Islamiska staten (IS) har försökt inta staden Kobane i över en månad. De huvudsakligen kurdiska försvarsstyrkorna har lyckats stå emot. De har fått amerikanskt flygunderstöd, medan Turkiet på en lång rad sätt försökt försvåra kurdernas försvarskamp – den turkiska regimen anser uppenbarligen att det är bättre att IS segrar än att ”de kurdiska terroristerna” gör det.

De flesta artiklarna nedan handlar om kampen om Kobane och om kurdernas mångåriga kamp för nationellt självbestämmande. En längre artikel (”Farligt arvegods”) handlar om utvecklingen i Mellanöstern mer allmänt utifrån ett historiskt perspektiv.

Tidigare artikelsamlingar om besläktade ämnen: [Vänsterpress om Islamiska staten, Irak och Syrien – sept/okt 2014](#), [Vänsterpress om Islamiska staten, Irak och Syrien – oktober 2014](#), och [Vänsterpress om Islamiska staten, Turkiet och kurderna – oktober 2014](#)

Martin Fahlgren 25/10 2014

Innehåll

Arbetarmakt	1
<i>Kan kurderna i Rojava förena sig med Syriens revolutionärer? .....</i>	<i>1</i>
Clarté	4
<i>Farligt arvegods.....</i>	<i>4</i>
<i>PFLP uppmanar till en enad revolutionär solidaritetsfront med folkets kamp i Kobane mot ISIS .....</i>	<i>10</i>
Flamman.....	11
<i>Striden om Kobane fortsätter.....</i>	<i>11</i>
Internationalen	13
<i>Kurdisk autonomi i Syrien – en kortlivad historia eller fullbordat faktum? .....</i>	<i>13</i>
Offensiv	17
<i>Vändning i försvaret av Kobanê? .....</i>	<i>17</i>

Arbetarmakt

Kan kurderna i Rojava förena sig med Syriens revolutionärer?

Marcus Halaby

Arbetarmakt 21/10 2014

De kurdiska befriade områdena i Rojava i Syrien har hyllats av många. Samtidigt flyr hundratusentals från Islamiska statens terror. I den här artikeln, översatt från *Workers Power* i Storbritannien, belyser Marcus Halaby Rojavas roll i den syriska revolutionen och granskar dess ledande parti, Demokratiska enhetspartiet (PYD).

Stora delar av den internationella vänstern hyllar framväxten av självstyrande kurdiska institutioner i Syrien. Rojava ("väster" på kurdiska, alltså västra Kurdistan) representerar sekularism och står för försvaret av kvinnors rättigheter, i motsats till det tydliga islamistiska inflytandet i de befriade områden som finns i de regioner i Syrien där en majoritet av befolkningen är arabisk, och i rakt motsättning till Nusrafrontens och Islamiska statens mörkbruna, reaktionära alternativ.

Sen Islamiska staten började sin offensiv på irakisk område och USA och Iran började bekämpa dem där har kurderna i Syrien och Irak fått en maktposition och en viktig roll bland regionens större makter.

Demokratiskt samarbete

Det demokratiska enhetspartiet (PYD) säger sig agera enligt den icke-statliga "demokratiska konfederalismens" idéer. Det är en tanketradition som kommer från den amerikanske anarkisten Murray Bookchin. Den kurdiska nationella frågan ska lösas genom att gå bortom problemen med statsmakt och istället driva igenom ett långtgående lokalt självstyre.

"Demokratisk konfederalism" utarbetades till en början av Abdullah Öcalan, ledare för Kurdistans arbetarparti, PKK, i Turkiet, efter att organisationens väpnade kamp misslyckats och han själv hade fängslats. Syftet med demokratisk konfederalism i Syrien är att utnyttja statens sammanbrott till att bygga befriade områden i kurdiska såväl som arabiska regioner.

Bookchins idéer, som PKK har tillämpat även i Turkiet, är i sin tur influerade av de mexikanska zapatisterna. Små, direktdemokratiskt styrda kommuner där invånarna ges inflytande vid massmöten ska förena sig till en konfederation, som enbart ska syssla med administration av sammanslutningen.

Både Bookchin och Öcalan lyfter fram ungdomens och kvinnornas roll i en sådan sammanslutning, samt miljökampen, men demokratisk konfederalism avstår från kampen för makt över staten i sig.

Bookchin är uttalad pacifist, och det har lett till att PKK har avvisat den väpnade kampen i Turkiet. I Rojava är det mer problematiskt – PYD har ställt sig tvekan till att delta i revolutionen mot Assad, men står nu under ett direkt hot från IS. En i grunden pacifistisk strategi gentemot staten blir då till reaktionärt önsketänkande.

En förtryckt nation

Tillsammans med palestinierna är kurderna i dag en av de största nationerna som saknar en egen stat. Kurdistan och dess över 30 miljoner invånare är utspridda över fyra existerande stater: Turkiet, Syrien, Iran och Irak. De har utsatts för nationellt förtryck i alla dessa stater.

Syrien har den minsta kurdiska befolkningen – runt 2,5 miljoner. När landet stod under franskt styre åtnjöt kurderna där ett visst mått av självstyre. Men efter självständigheten, som kom 1946, drog al-Kudsis pre-baathistiska regering tillbaka medborgarskapet från 120 000 kurder i östra Jazira-regionen. Det var en femtedel av dåtidens kurdiska befolkning i landet.

De statslösa kurderna och deras ättlingar behandlades som främlingar eller papperslösa, och den arabisk-nationalistiska ideologi som blev förhärskande under baathistiska regimer efter 1963 angrep deras språk och underminerade deras nationella identitet. Samma sak skedde i Turkiet och Irak.

Trots det fanns i Syrien inte samma materiella grund för en ihållande kurdisk befrielsekamp som i Turkiet eller Irak. Detta eftersom det inte fanns en kurdisk region i Syrien, utan tre icke sammanhängande sådana: Jazira-regionen, Afrin-regionen i nordvästra delen av landet samt Kobane-regionen mellan dem.

En stor del av de syriska kurderna bor dessutom inte i någon av dessa regioner, utan i de större arabiska städerna, där de har utgjort en betydande del av Syriens arbetarklass och dess arbetarrörelse.

Utan demokratiskt självstyre för kurder i Syrien kunde alltså Syriens kurder endast uppnå en egen statssammanslutning enligt samma modell som Kurdistans regionala regering (KRG) i Irak om de hade kunnat ansluta sig till en kurdisk entitet i Turkiet, eller om Jazira-regionen kunde ansluta sig till KRG.

Det syriska upproret

Detta återspeglas i de syriska kurdernas politik. Kurdisk nationalism har i Syrien inte främst fått sitt uttryck i separatism – även om kurdiska nationalistiska partier förmodligen utgjorde den viktigaste delen av den underjordiska oppositionen efter att Hafez al-Assad krossat Muslimska brödrskapet i Syrien på 80-talet.

Etniska kurder i Syriens storstadsområden har arabiserats, och har fokuserat mer på språkliga och demokratiska rättigheter än på separatism. De krav som förenade alla kurdiska partier efter upproret i mars 2011 handlade inte om oberoende, utan om autonomi och ett erkännande av deras kollektiva identitet.

Folkets försvarsheter (YPG), de PYD-ledda styrkorna, har en närvaro i vissa kurdiska distrikt i bland annat Aleppo, men de har inte hävdat dessa områden som sina i förberedelse för en framtida kurdisk statsbildning.

När upproret tog sin början försökte Assad att vinna över kurderna genom att utlova medborgarskap till de statslösa kurderna i Jazira. Det lyckades bara delvis.

När den kurdiske ledaren Mashaal Tammo, som också satt i styrelsen för Syriens nationella råd (SNC), mördades i oktober 2011 demonstrerade 50 000 personer vid hans begravning, varav fem dödades när säkerhetsstyrkor öppnade eld mot folkmassan.

Under Fria syriska arméns offensiv mot Aleppo och Damaskus i juli 2012 släppte Assad-regimen mer eller mindre kontrollen över Jazira till YPG-gerillan. Sedan dess har YPG och regimstyrkorna i praktiken upprätthållit en icke-angreppspakt i Rojava, vilket har lett till anklagelser från FSA om att PYD är Assad-hantlangare. Assads armé kontrollerar till exempel fortfarande halva al-Hasakah-provinsen, och har en närvaro i staden al-Qamishli, och statsanställda i Rojava avlönas fortfarande av Assad-regimen.

Den syriska oppositionen

Kurdisk politik i Syrien står under starkt inflytande av krafter utanför landet. PYD har, som syrisk systerorganisation till turkiska PKK, dragit nytta av de relationer PKK har odlat med Assad-regimen sen gerillakriget mot Turkiet på 80- och 90-talet.

PYD:s oregerliga rival, Kurdiska nationella rådet (KNC), stöds däremot av irakiska KRG-ledaren Massoud Barzani. Rivaliteten mellan grupperna har lett till anklagelser om att PYD vägrar att dela makten med KNC-partierna i Rojava.

Politiskt sett har PYD:s möjlighet att ansluta sig till massrörelsen mot Assad bland Syriens araber hämmats av dess medlemskap i Nationella koordinationsbyrån, den så kallade ”patriotiska oppositionen”. De motsatte sig tidigt den syriska revolutionens väpnade gren, och försökte utan framgång att förhandla fram ett fredligt maktskifte.

Ett annat skäl till att PYD har avstått från att delta i masskampen mot Assad är en berättigad misstro mot den turkiska staten. Men PYD har bemött FSA-ledningen på samma sätt, och betraktat dem som Turkiets förlängda arm.

Den ”officiella” syriska oppositionen i exil har dessutom inte gjort något för att försäkra kurderna om deras kollektiva rättigheter i ett Syrien efter Assad. De mer konservativa elementen i SNC och dess efterträdare har om något delat samma inställning som regimen hade innan baathismen – samma regim som gjorde kurderna statslösa 1962. Oppositionspolitikerna på gräsrotsnivå har dock varit mindre fientliga mot kurdiska krav på autonomi än ledarskiktet.

Behovet av enighet

Men det är inte bara ena sidans fel att den kurdiska och arabiska oppositionen mot Assad-regimen är så splittrad. PYD har trots allt inte bjudit Assad-diktaturen något gediget motstånd. Och Kurdistans demokratiska parti i Syrien (KDPS) har huvudsakligen fokuserat på att förhindra en turkisk intervention i Syrien som skulle kunna hota det kurdiska självstyret i Irak.

Endast ett fullständigt erkännande av kurdernas nationella rättigheter, och kurdernas deltagande i den syriska revolutionen, kan bryta dödläget. Hotet från Islamiska staten verkar ha tvingat YPG och FSA till närmare samarbete. YPG måste snarast stärka den enheten genom kamp, innan både den syriska revolutionen och kurderna i Rojava krossas. Om PYD å andra sidan väljer att alliera sig med USA kommer de blott att kunna spela en reaktionär roll i krisen.

Clarté

Farligt arvegods

Isis stormakterna och det nya kriget

Mattias Cederholm

Clarté nr 3 2014 (följande är en utvidgad version av artikeln i papperstidningen)

2014. Plötsligt var namnet ISIS på allas läppar, Syrien drunknade i ett inbördeskrig och USA med allierade började bomba (igen). Och kommentatorerna talade om ett hotat arv från Sykes-Picot. Det finns många frågetecken kring hur situationen presenterats i våra medier, och vad gäller utvecklingen i Syrien och Irak har närmare genomgångar presenterats tidigare i denna tidning. Men det finns verkligen anledning att fundera litet över statsystemet i arabvärlden och dess framtid. För det är verkligen utmanat, men kanske inte på det vis många påstår. Faran kommer, även denna gång, till stora delar från krafter utanför arabvärlden.

För att ta det från början.

Under senare delen av 1800-talet vändes kolonialmakternas ögon mot Osmanska riket. I Konstantinopel pågick försök att modernisera och samla det spruckna väldet, men det hade redan börjat naggas i kanterna. Fransmännen hade tidigt tagit Algeriet, där de menade sig försvara befolkningen mot islams elände. Snart lanserade man sig som de kristnas försvarare i Libanon och började dela upp landet efter religiösa linjer, osmanernas system för olika gruppers politiska inflytande demonterades. Britterna använde samtidigt skuldsättningen från Suezkanalbygget för att få inflytande i Egypten, och man bet sig fast som ”beskyddare” av shejkdömena i Persiska viken. De södra delarna av det blivande Irak liksom delar av Persien ansågs som brittisk inflytandesfär. Man började vid denna tid få upp ögonen för oljan som energiresurs, och flera europeiska länder övervägde att bygga om sina flottor för oljedrift. Olja fanns i Persien vilket blev britternas första mål, landet delades 1907 med ett fördrag i brittisk och rysk inflytandesfär och till shahen överläts att slå ned antibrittiska rörelser. Snart lanserades Anglo-Persian oil (senare BP). I juni 1914 kunde Churchill för underhuset presentera ett 20-årigt avtal om tryggade oljeleveranser med brittiska staten som kontrollerande ägare, oljeavtalets vinster kom att finansiera hela krigsutbyggnaden av brittiska flottan.

Med första världskriget tog kolonialismen ett språng i Mellanöstern. I grund och botten handlade det om att kolonialmakterna krossade det osmanska riket, och därutöver trängde ut de tyska intressen kring bl.a. olja som under föregående decennier etablerats i regionen i nära samverkan med sultanen i Konstantinopel. Britterna letade upp en allierad i sharif Hussein, från den hashimitiska väktar-familjen av de heliga städerna Mecka och Medina, som kunde dra igång en arabisk resning mot osmanerna, och man lät honom tro att han skulle få bli kung över stora delar av arabvärlden. Men diplomaterna Sykes och Picot ritade i maj 1916 upp en delning av osmanska riket mellan Frankrike och Storbritannien. Sharifen fick nöja sig med att bli kung över Hejaz, den västra delen av Arabiska halvön, som i sin tur några år senare erövrades av sauderna och gjordes till en del av ett saudiskt kungarike. Övriga arabvärlden och även södra Turkiet planerade de bägge kolonialmakterna att dela mellan sig; britterna skulle få Mesopotamien och Transjordanien och de shejkdömen man redan kontrollerade, fransmännen Libanon och Syrien, och Ryssland utlovades delar av Turkiet. Palestina tänkte man lägga under någon slags internationell förvaltning. En ytterligare ingrediens i grytan blev den brittiske utrikesministern Balfours ödesdiga brev till den sionistiske rörelsens ledare i Storbritannien, baron Rothschild, i november 1917, där den brittiska regeringen utfäste sitt stöd för ett ”nationellt hem” för det judiska folket i Palestina. När den nya bolsjevikiska regeringen i Ryssland lät offentliggöra Sykes-Picot-avtalet, och Balfours brev ungefär samtidigt publicerades, insåg många i arabvärlden läget – de var lurade.

När världskriget trappades ned 1918 realiserades Sykes-Picot steg för steg, utom för Turkiets del där kriget fortsatte i fyra år till och där turkarna lyckades säkra sin nya nation. Storbritannien överlämnade det erövrade Syrien till Frankrike, man behöll Irak som ockuperats under löften om arabisk befrielse, och Palestina där spänningarna tilltog eftersom araberna började oro sig för ett judiskt statsbygge. En ny stormakt trädde emellertid nu in på scenen, USA, under Harold Wilson. Den amerikanska linjen var sedan sekelskiftet att hålla emot nya koloniala projekt för att öppna för amerikanska intressen, ”den öppna dörrens politik”. Trots sina kolonialplaner deklarerade Frankrike och Storbritannien därför i november 1918 att araberna skulle få självständighet med nationella regeringar, en elakartad lögn. Istället behöll man de arabiska områdena, krossade flera omfattande uppror som de i Irak 1920 och Syrien 1925, snickrade fram lojala styren i de olika provinserna och utverkade efterhand i Nationernas förbund s.k. mandat att ”bygga upp” de olika staterna och förbereda dem på ett kommande självstyre (jmf liknande FN-mandat i vår tid). Medan man till det yttre byggde upp en statsmakt, så lades den egentliga kraften på att säkra lojala eliter och de egna intressena. Detta blev som allra tydligast i Irak där britterna med jordöverföringar byggde upp en lojal shejkelit, instiftade monarki där man satte en marionettkung på tronen och säkrade sitt inflytande över landet med avtal om säkerhetssamverkan som skulle gälla efter att mandatet löpt ut. Det egentliga målet, som man också uppnådde; full kontroll över den irakiska oljan, i en bolagsform dominerad av britterna men som också franska och amerikanska intressen fick andelar i.

Resultatet av kolonialprojektet blev militariserade och repressiva stater, byggda med korruption, klientnätverk, flygbombningar och säkerhetstjänster. Mot dessa statskonstruktioner som inte kom ur någon nationalistisk mobilisering, ställdes efterhand arabnationalism och panislamism, rörelser som kunde mobilisera och som gör så än idag. De auktoritära tendenserna i staterna har över tid kunnat samverka med progressiv social politik, eller med nyliberal, beroende på klassallianser. Samtidigt så har det internationella spelet, energipolitiken och Palestinafrågan vävts samman med sociala och ekonomiska frågor i respektive land. Efter andra världskriget växte en mobilisering fram som innebar en utmaning mot de västerländska intressena, och som flera gånger dessutom kom i direkt konfrontation med det nybildade Israel. I Egypten drog den nasseristiska revolutionen igång 1952. Syrien som utsattes av flera CIA-ledda kupper och invasionshot räddades i sista stund av ett kortvarigt förbund med Egypten. I Irak kom en revolution 1958 som i etapper förmådde slänga ut västs intressen ur landet, och liksom i flera andra länder gick man mot fullskalig nationalisering av sin oljeresurs, vilket fullbordades 1972, i nära samarbete med sovjetisk oljeindustri. Ur denna offensiv trädde OPEC fram som en ny aktör på världsarenan, och fick världsekonomin och storpolitiken att hicka till 1973. Inom många av länderna fördes en progressiv politik där naturresurser och andra tillgångar lades till grund för välfärdssatsningar – utbildning, sjukvård, och de sekulära idealen var starka. Bathpartierna i Irak och Syrien var förvisso hårdföra, men de sociala reformerna nådde faktiskt imponerande resultat under 1970-talet. Från väst kom emellertid reaktioner som fortfarande idag påverkar regionen. I några länder lyckades man direkt slå ned försöken att bygga alternativ. Mest känt är kuppen i Iran 1953, som ersatte en progressiv regering med shahen, som blev USA:s viktigaste allierade i regionen. En nasseristisk regering i Jordanien störtades 1957. Egypten skapade för en tid säkerhetspolitiskt manöverutrymme genom att samarbeta med Sovjetunionen, men Nassers projekt föll till slut efter kriget 1967 mot Israel och en alltmer USA-lojal Sadat kunde ta över. USAs band till Iran, Israel och Saudiarabien stärktes alltmer in på 1970-talet, och flera av de små gulfstaterna knöt sig också efterhand till USA när Storbritannien slutligen släppte dem 1970.

Men med revolutionen i Iran 1979 förlorade USA en av sina allierade. Saudiarabien blev alltmer USAs kil in i OPEC som kunde variera oljeproduktion och därmed priser, och en

avgörandefaktor i det nya dollarsystemet där oljedollar fördes åter till USA. I tysthet agerade man också flera gånger som en garant för Israel. Schackspelspolitiken tilltog, kriget Iran-Irak 1980-88 blev ett medel för USA att försvaga bägge parter. Därefter följde två decennier av krig, sanktioner och ockupation för att oskaddliggöra Irak och försöka återföra landet in i fällan. Det saudiska kungahuset och andra gulfstater var avgörande allierade som mot amerikanskt militärt beskydd lade stora pengar på att konfrontera progressiva och nationalistiska strömningar i regionen, ofta genom att stödja religiösa konservativa krafter, inte sällan i samverkan med USA och Israel. Så sent som under 2000-talet låg saudiska pengar bakom en mängd nya islamistiska medier i Syrien.

Sykes-Picot-arvet lever kvar i flertalet av nationsgränserna, även om många problem lever kvar – vi kan nämna irakiska Kurdistans separatism, Syriens dragning mot Libanon, samt Saudiarabien som på sätt och vis består av tre disparata regioner. Efterhand har ett par politiska skiljelinjer kommit att prägla statsmönstret. På arabiska halvön och i Jordanien dominerar kungahus och emirat som byggt sin legitimitet på sekterism och konservatism, i flera av länderna förstärkt av oljepengar och service utförd av gästarbetare under slavliknande arbetsförhållanden. Syrien och Irak har efterhand istället kommit att representera ett republikanskt arv med starka sekulära ideal, och tidvis en modern välfärdsstat, därmed ett hot mot gulfstaterna. När shiitiska respektive alawitiska grupper varit politiskt framträdande i Syrien och senare Irak, eller när samarbete med Iran tilltagit, har gulfländerna haft det sekteristiska och anti-iranska kortet att lägga till i sin arsenal. Elefanten i rummet är Israel, som alltsedan 1948 inte bara har skapat ett elände för palestinierna och gång på gång hindrat deras försök till statsbygge, utan också med USA försökt splittra arabländerna och försvaga progressiva projekt i regionen.

Man kan i utvecklingen i Mellanöstern efter 1950-talet se samma processer av internationalisering, finansialisering och efterhand nyliberalisering som på andra håll. Avgörande var att den statsledda progressiva politiken inte helt utmanade kapitalintressen inom länderna, arabnationalism och andra strömningar bortsåg från klassanalyser, och slog också hårt ned på de i flera länder starka kommunistiska rörelserna. Marknadsmekanismerna tilläts på sikt växa, inte sällan med band in i statsapparat och militär. Efterhand har i många av länderna dessa intressen växt samman till ett gulfstatsdominerat handels- och finanskapital, med starka band till västintressen. Inte många av länderna har idag en inhemsk borgarklass med patriotiska intressen, utan istället en internationaliserad kapitalistisk ordning som kan utnyttja den repressiva statsapparaten för att disciplinera arbetskraft, säkra privat egendomsrätt, genomföra privatiseringar osv. Utvecklingen har gått olika fort i olika länder, och haft olika karaktär.

En väg till senare nyliberalisering gick via olika stödprogram. Egypten fick från 1960-talet livsmedelsstöd från USA, ett stöd som ökades efter 1973 när landet drabbades av krigsskulder och höjda oljepriser, vilket medförde att importbehovet av (amerikanskt) vete steg från 20 till närmare 80% (1980). Liknande processer ägde rum i Maghreb-länderna, fast europeiska intressen hade mer inflytande där. Många av de icke oljeproducerande länderna fick ekonomiska problem som eskalerade med räntechocken 1979. Pressade av vacklande exportintäkter som till stora delar gick till räntebetalningar av statsskulderna lät de öppna sina ekonomiska gränser, och snart kunde Saudiarabien, västländer i olika bilaterala förhandlingar, IMF och Världsbanken ställa krav på avregleringar av kapitalrörelser och arbetsmarknad, avvecklande av livsmedelssubventioner, privatiseringar och liknande. I slutet av 1980-talet skönjdes därmed i många av länderna konturerna av en ny klassformering, med en starkt statsknuten bourgeoisie och starka militära eliter i nära samverkan, som samtidigt hade band till utländska finansiella intressen. Skuldsättning och ekonomiskt beroende utnyttjades politiskt av USA och gulfstater; i synnerhet egyptisk politik har i frågor rörande Israel, Irakkriget 1991 och senaste

årens skiften av regeringsinnehav påverkats med löften om pengar och skuldavskrivningar omväxlande från USA, Qatar och Saudi.

Invävningen av Mellanöstern i internationell handel har fortgått. Gulfstaterna har med de höga oljepriserna kunnat utöka sina investeringar i regionen. USA och Europa har satsat på olika bilaterala avtal som krävt fortsatta liberaliseringar av ekonomin i länderna, t.ex. med de s.k. QIZ-zonerna i Jordanien och Egypten som kan exportera varor till USA ifall de först värdeförmeras i Israel. Marknadsliberaliseringen har i olika utsträckning utmärkt alla länderna och drivit på korruptionen, även i Syrien och Libyen som också de inpå 2000-talet började driva marknadsliberala reformer, västerländskt kapital fick emellertid inte samma öppningar för direktinvesteringar i dessa länder. Med Bush d.y:s regering kom en ny strategi som såg ut att radikalt ändra förutsättningarna. Eftersom WTO-förhandlingarna mött problem ville man satsa på regionala frihandelsinitiativ, och Bush lanserade samtidigt med utropandet av segern i Irak 2003 det s.k. MEFTA, ett planerat frihandelsområde över Mellanöstern som skulle inkludera Israel och knytas till USA. Ockupationen av Irak och omvandlandet av landet till ett marknadsliberalt paradiset skulle, vid sidan av att styra om landets oljepolitik, utgöra den avgörande murbräckan som skulle skrämja och locka de övriga länderna till medgörlighet i frihandelsfrågan. Men med den katastrofala utvecklingen under ockupationen, och en stegvis försvagad position i regionen, fick Washington snart backa. Något fullskaligt MEFTA, utlovat till 2013, blev inte av, men många enskilda bilaterala avtal kvarstår. USA har vunnit andelar gentemot EU i handeln med många av regionens länder, främst med sin agroindustri. EU driver emellertid i den s.k. Barcelonaprocessen liknande satsningar på att försöka påtvinga länderna i Mellanöstern frihandel, avregleringar osv. Mycket pengar har getts till inflytelserika personer i flera av de här länderna som ”incitament för reformer”, och man kan påminna sig Sarkozys utfästelser om en regelrätt Medelhavsunion kring 2007, en vision han efter tysk irritation snart fick tona ned.

Kring 2010 såg det ut som om västländernas offensiv faktiskt lyckades driva in Mellanöstern i den nya världsordningens fälla. De nygamla allianserna föreföll tryggade, gränserna började öppnas för västinvesteringar samtidigt som oljepengarna åter rullade in i gulfstaterna som själva investerade i regionen men också alltmer hos sina nygamla vänner Frankrike och Storbritannien. Samtidigt gick vapenexporten åt det andra hållet på högvarv. Men med den arabiska våren blev nya mönster allt tydligare. Revolten var till största delen en protestvåg mot den nyliberala politik som firat triumfer i stora delar av Mellanöstern. Inte minst den stora gruppen unga vände sig mot arbetslöshet, avregleringar, korrupktion, och mot den repressiva stat som genomdrivit detta. På de flesta håll krossades eller bortmanövrerades de folkliga initiativen. Men samtidigt befann sig de globala kraftförhållandena under skiftning, och det märktes även i Mellanöstern. Västländernas handelsdominans började vika för aktörer som Ryssland, Kina, Indien, Turkiet, Brasilien etc. Den strategiska oljan har börjat strömma i nya riktningar, t.o.m. Saudiarabien exporterar nu mer till Kina än någon annanstans. Libyen stannade upp sina reformer kring 2010 och började öppna för ryska och kinesiska intressen samtidigt som Gaddafi vände sig alltmer mot Afrika, vilket straffades hårt av en västkoalition som helt enkelt bombade sönder landet och dess politiska strukturer. Men alltfler länder i regionen har börjat spela mellan de olika sidorna i vad som börjar framstå som en gryende multipolär ordning. Iran och Syrien, som länge framstått som hopplöst isolerade, har förstärkt sina ekonomiska band till Ryssland och Kina, mitt under ett krig där gulfstater och västländer försökt dra sönder denna allians genom att destabilisera Syrien. Iran väntar på inträde i kinesiskryskas samarbetsprojektet SCO och förbereder nya ryska oljeinvesteringar (i samverkan med BP), samtidigt som USA och EU lockar med stegvisa öppningar för investeringar från väst. Irak – som USA förtvivlat försöker behålla kontrollen över, öppnar alltmer för ekonomiskt inflytande från såväl Iran som Kina. Egypten förhandlar med Ryssland om

samarbete kring såväl energi som säkerhet. Qatar vars planer på gaspipelines till Europa verkar ha motats i grind, börjar försiktigt samordna sin gaspolitik med Iran och Ryssland, t.o.m. sauderna har börjat tala med Iran. USAs och den transatlantiska axelns strategi att hindra Europa att bli alltför beroende av energi från de man ogillar blir alltmer utmanad.

Denna utveckling samverkar med geopolitiska vändningar på andra håll - Ukrainakrisen, nya samarbeten mellan Ryssland och Kina, initiativ i världshandeln från BRICS. Västs fokus kom att förskjutas med USAs och Natos försök att satsa igen på Europa och "Pivot to Asia" såväl militärt som med nya frihandelssatsningar. Men uppgörelsen om Mellanöstern kvarstår, och i Washington är alla överens om att den militära dominansen kring Persiska viken ska kvarstå till varje pris. Med den eskalerade antiryiska politiken blir utbyggandet av gasledningar mot Europa från Nordafrika och Mellanöstern åter prioriterade, och de kommer att involvera Syrien, Irak och Turkiet.

Utvecklingen har från väst och gulfstaterna svarats med fortsatt destabilisering, en förödande politik. Supermaktens direkta inflytande är på nedgång, men enligt klassiskt mönster fortsätter man att härska genom att splittra, eller som man uttrycker det i Washington; maktbalans. Även om hökar försöker driva framregelrätt krossande av "fienden" i Iran och Syrien har politiken i praktiken varit att se till att olika krafter balanserar varandra. Israel, Turkiet och Saudiarabien med några av de andra gulfstaterna får anses vara västs viktigaste allierade, vilka samtidigt nu ska övertalas att släppa in Iran – åtminstone delvis. För maktbalansens skull stödjer man samtidigt gulfstaterna i deras krossande av inhemska demokratirörelser och av den ene av de gamla hatobjekten, Syrien. En ytterligare regional kamp har uppstått mellan de ärkekonserverna med Saudiarabien i spetsen, och en mer folkrörelseislamisk rörelse kring muslimska brödrskapet som fått inflytande i Turkiet och stötts av Qatar. Brödrskapet tog initiativet under "arabiska våren" och innehade ett tag regeringsmakten i Egypten, var inledningsvis ledande i syriska rebellrörelsen och är knuten till Hamas. Saudi ser för närvarande ut att ha vunnit striden efter kuppen i Egypten, kriget i Gaza och omstöpanet av de syriska rebellgrupperna. Qatar säger sig nu ha klippt banden till brödrskapet och bara Turkiet står i skrivande stund kvar i stödet till denna rörelse.

Situationen kom att spetsas till genom framväxten av ISIS i Irak och Syrien. Till stor del är ISIS ett resultat av hur USA och flera grannländer agerat tidigare, och man verkar nu utnyttja organisationen för att driva politiken i ny riktning. Från irakisk horisont är ISIS ett arv från den amerikanska ockupationen och den sekterisering av politiken som skapades av ockupationen i landet. Sekteriseringen fortsatte under premiärminister Malikis korrupta styre, och ISIS kunde efterhand finna allierade hos andra grupper inom den alierade sunniarabiska befolkningen, gamla bathpartister, flera av de stora stamledarna m.fl. gjorde uppror mot Bagdad i en obekvämlig allians. I Syrien har ISIS till stora delar växt genom strömhopp från andra rebellgrupper i inbördeskriget mot Assadregeringen. Det är oklart hur mycket direkt stöd ISIS till en början fick utifrån, däremot vet vi idag att pengar och mängder av vapen, bl.a. från kaosets Libyen, som av gulfstater, Turkiet, USA, Frankrike och Storbritannien getts till FSA och andra "moderata" rebellfronter, ofta långt mer religiöst militanta än benämningen rimligen kan innefatta, och sedermera hamnat i ISIS händer. En del av överhopparna kommer från de "moderata" rebeller som tränats och utrustats av CIA i Jordanien. ISIS har efterhand, länge under mediaskugga i väst, byggt upp en parallell stat, med skatteindrivning och oljeutvinning som ekonomisk bas. Rekryteringen har byggt på att man upplevts som mindre korrumperade än andra rebellgrupper i Syrien, och kunnat erbjuda stridande rejäl betalning (150\$/dag), och på många håll har man med anledning av effektiv organisation och samarbete med lokala krafter stöd hos lokalbefolkningen, i motsats till bilden vi ges i våra medier.

Stöd fick man också om inte annat så indirekt från väst. CIA fick efterhand kontroll över FSA och har haft god insyn i utvecklingen i Syrien och låtit utvecklingen fortgå, i Washington

skrevs i en CFR-artikel redan 2012 att de favoriserade rebellerna var för svaga, och att USA borde satsa på jihadisterna som skulle stärka rebellsidan med disciplin, gulfpengar och många döda, ”In short, the FSA needs al-Qaeda now”. EU beslutade 2013 att det var lagligt att köpa olja av rebellgrupper i Syrien, däribland ISIS.

ISIS har sedan dess ökat sin kontroll av oljekällor, och säljer till de som vill köpa via främst Turkiet, enskilda EU-länder anklagas i skrivande stund fortfarande för att köpa av denna olja och därmed finansiera ISIS. Slutsatsen är att ISIS i väst inte ansetts vara ett så stort hot att alla medel måste tas till mot organisationen, och istället kunnat användas som förevändning för nya interventioner i regionen. Andra aktörer började tala om ISIS som värsta tänkbara hot. Maliki-regeringen i Bagdad kunde peka på ISIS och undvika fokus på de andra stora protest-rörelserna i nordvästra Irak. Kurdiska provinsregeringen såg möjligheten att få stöd från väst och sin främste allierade Israel, ett stöd som samtidigt i praktiken stärker de irakiska kurdernas pågående separation från Irak under de gamla klanledarnas kontroll medan de dessutom påbörjar en territoriell expansion in i omstridda områden i Irak. Kraven på intervention åtföljdes av överdrivna uppgifter om ISIS blodtörst och ekonomiska styrka, exempelvis spreds lögnen om enorma bankrån för att skrämna västländerna.

Insatsen i Irak föregicks av att USA tvingade igenom ett regeringsskifte i Bagdad. Maliki, på flera vis USAs man men ändå alltför självständig i sin politik gentemot irakiska Kurdistan och de internationella oljebolagen, och som aldrig godtog USAs SOFA-avtal om fortsatt amerikansk militär närvaro, fick lämna över ledningen till Haider al-Abadi. I medierna trumpetades ut att nu skulle sekterismen motas i grind, utan att tänka på att al-Abadi är mer av samma, fast mindre självständig, och accepterad av såväl Iran som Saudiarabien. I hans regering återkom flera ansikten från de förfärliga ockupationsåren. Regeringsskiftet syftar till att ytterligare stärka Kurdistans och oljebolagens position på Bagdads bekostnad, och på marken blir resultatet att shiitiska miliser och Peshmerga tillsammans jagar sunniarabisk civilbefolkning. ISIS ser i praktiken ut att bli ett sätt för västmakterna att gå ett steg till på vägen mot delning av Irak, och skapande av religiöst definierade buffertzoner mellan Iran och Damaskus. Detta är inget nytt, sedan länge har man i Washington tummat på alternativa kartor över Mellanöstern med ett ”sunniland” mellan Iran/shiitiska Irak/shiitiska områden i gulfstaterna, och Medelhavskusten, planer som man tillsammans med Saudiarabien åtminstone delvis haft i åtanke i Irak m.fl. länder sedan 2006.

Från israeliskt håll har liknande idéer närts, främst med målet att splittra och försvaga de aktuella statsstrukturerna. Saudiarabien lär å andra sidan nu vara under svängning. ISIS må ha varit ett bra sätt att locka iväg de alltför extremistiska från hemlandet och för att destabilisera på annat håll, men skulle ISIS nå en riktig maktposition så är det en farlig fiende – de bokstavstroga avskyr det saudiska kungahuset och de har en hel del stöd inne i Saudiarabien. De salafitiska strömningarna är än mer dominerande i flertalet andra gulfstater. Därför är oron stark, och det är inte konstigt att Egypten, nu under saudiparaply, och Abu Dhabi, tillsammans lät flygbomba Libyen i augusti när offensiva al Qaida-grupper ansetts blivit för starka. Även om saudiska kungahuset och flera andra gulfstater tillfälligt står ganska starka i regionen, kan man nog snart vänta sig sociala uppgörelser inom dessa länder. Kanske blir det religiösa spänningar, en social revolt från gästarbetare och ungdomsgenerationen, eller en svagare ekonomi i samband med en nedåtvärande oljeproduktion eller temporärt fallande oljepriser, som blir den tändande gnistan.

Ett av alla osäkra kort är Turkiet som varit så viktigt logistiskt i uppbyggandet av rebellstyrkorna i Syrien och därmed ISIS, och som plötsligt sitter med en starkt kurdisk kraft och osäkert stöd från väst. En avgörande motsättning under ytan utspelar sig mellan Turkiet och Saudiarabien, men hur det faller ut får visa sig. Västs insatser hjälper i praktiken PKK och syriska YPG, de grupper som gjort de viktigaste insatserna mot ISIS på kurdiskt område.

Samtidigt stödjer inte dessa tanken om ett enhetligt Kurdistan under de irakiskkurdiska klanpartierna, vi kan räkna med ett komplext spel i denna fråga. Med expansionen av sin insats mot ISIS i Syrien (som vanligt utan FN-stöd, mot internationell rätt och mot formella protester från Ryssland och Kina) kommer USA antagligen att se till så att rebellgrupperna får en mer kontrollerbar sammansättning. Efter vårens hemliga stöd till grupper som Islamiska fronten och al Nusra sätts nu officiellt nya resurser in i de södra gränsregionerna med att bygga upp mer lojala grupper, tillsammans med Saudi, Jordanien och Israel. Assadregeringen kommer så länge att tillåtas sitta kvar, i maktbalansens tecken, att hjälpa ISIS eller andra extrema grupper att ta över Damaskus är otänkbart. Obama ser ut att välja ett informellt informationssamarbete med Damaskus och Ryssland, för att inte de egna operationerna ska mötas av det syriska flygvapnet. Men man kommer inte att i någon större utsträckning hjälpa Assadregeringen, Syrien ska fortsätta att blöda och hållas de facto-delat så länge det går, också det i maktbalansens tecken.

Den sekelgamla dominansen från väst förefaller att avta. Detta öppnar möjligheter för folken i regionen att rekonstruera sina ekonomier och politiska strukturer. Men som reaktion har den västerländska militariserade interventionismen eskalerat, kaos hellre än helt förlorad kontroll, och i ett spel där regionens statsstrukturer lagts som insats har regionala stormakter också alltmer trätt in. I marginalen, Libyen, är sönderfallet redan fullbordat. Assadregeringen i Syrien har med enorma kostnader för befolkningen lyckats förhindra ett än värre sönderfall, och ser nu ut att ha klarat sina kärnområden igenom landets värsta hot genom historien. Men vad som sker med övriga Syrien, Irak och de kurdiska utmaningarna, står för närvarande skrivet i stjärnorna. Lärdomen av Mellanösterns moderna historia med en tragisk kedja av interventioner utifrån, som sedan föranleder ytterligare interventioner, är klar.

De gamla västmakterna, liksom deras allierade i regionen, måste sluta med sitt vansinnesspel, sluta med interventioner och militarisering av regionen. Att tro att militär inblandning från väst kan vara av godo är att vara godtrogen, att bygga nya strukturer med vapenmakt utifrån kommer bara att skapa nya beroendestrukturer, nya ”maktbalanser”, nya motsättningar. Ge Mellanöstern några decennier ifred, så kan folken bygga sina egna nationer, med politik och kompromisser istället för med hjälp av flygbombningar från fjärran makter. Fast risken är stor att den förda politiken då blir progressiv och försöker uppfylla folkens behov...

PFLP uppmanar till en enad revolutionär solidaritetsfront med folkets kamp i Kobane mot ISIS

Uttalande av Folkfronten för Palestinas befrielse (PFLP)

Clarté blogg 25/10 2014

Folkfronten för Palestinas befrielse uttalar sin solidaritet med kurdernas motstånd i Kobane till försvar av sig själva och sin folkgrupp mot den reaktionära väpnade gruppen, Isis, vars inträde i vår region underlättats och stötts av imperialistmakterna och deras lakejer.

Kamrat Khaled Barakat sade att ”Alla palestinska och arabiska revolutionära krafter måste enas för att stödja den kurdiska motståndskampen i Kobane mot Isis och dess imperialistiska uppbackare”.

Folken i Syrien, Irak och på alla andra håll i regionen har utsatts för attacker av imperialismen – attacker som inte bara handlar om luftangrepp och ockupation, utan genom stöd till reaktionära regionala makter, genom befrämjande av religiös sekterism och via beväpnade grupper som inriktar sig på att orsaka religiöst kaos. De har försökt ersätta den centrala konflikten i regionen – där folket står mot sionism och imperialism - med religiösa konflikter och att tillgripa omfattande reaktionärt våld mot minoritetsgrupper, som ingår som en integrerad del av regionen, samtidigt som samma reaktionära väpnade grupper låter den sionistiska staten

och imperialismen stå orörda. Dessa attacker har ägt rum samtidigt med sionisternas senaste folkmordsdåd mot det palestinska folket i Gaza. ”Vi står bakom det syriska folket i dess enade kamp mot alla försök till uppdelning av landet och att plundra det på dess tillgångar till gagn för imperialismen. Detta är målet för Isis och dess allierade”, sade Barakat.

”Idag slåss kämpande kurder, kvinnor och män, för sin frihet och sina liv mot dessa reaktionära grupper, som installerats, beväpnats och backats upp i regionen av imperialismen och dess allierade och redskap i regionen. Det är ingen tillfällighet, och inte bara något symboliskt, att Isis idag angriper Kobane med amerikanska vapen”, sade Barakat. ”I synnerhet utgör de kvinnliga kämparnas insatser på alla nivåer i striderna i Kobane ett heroiskt exempel på uppoffringar.”

”Det måste också konstateras den turkiska staten och regeringen, en av Israels främsta handelspartners och en viktig militär allierad till USA, uppmuntrat framväxten av dessa väpnade reaktionära grupper (Isis och andra), som nu angriper Kobane i Syrien. Samtidigt har dussintals kurdiska demonstranter de senaste dagarna dödats av den turkiska statens väpnade styrkor. Den så kallade 'säkerhetszon' som Frankrike och Turkiet förespråkar, samt luftangreppen från USA och dess allierade, inget annat än en täckmantel för imperialismens frammarsch i regionen. Den enda verkliga säkerheten kan uppnås endast genom folkets kamp och motstånd, inte av imperialistiska arméer och flygstridskrafter”, sade Barakat.

Under många år har palestinska stridande befunnit sig i samma skyttegravar som kurderna. ”Palestinska revolutionärer har en lång tradition av stöd till kurdernas frihetskamp. Vi har en gemensam fiende: imperialismen. Och vi har en annan gemensam fiende i form av reaktionära väpnade religiösa grupper som Isis, som egentligen är en skapelse och en följd av imperialismen och dess olika ockupationer och hegemoni över regionen. Reaktionära arab-regimer, framför allt Saudiarabien och Qatar, har haft en viktig roll när det handlat om att uppmuntra, beväpna och sprida detta hot mot folket i regionen”, sade Barakat.

”Vi kan inte förvänta oss någon lösning eller hjälp av imperialistiska arméer eller imperialistiska flygräder. De krafterna har bara spridit terror, religiös splittring, reaktion och död varhelst de dragit fram. Det är genom våra folks enade kamp som vi kan stå upp mot och besegra imperialism och sionism, de främsta orsakerna till terror i regionen, samt de ondskefulla krafter, som siktar på att vidmakthålla deras hegemoni och plundra folket på dess tillgångar”, sade Barakat.

Översättning: Björn Erik Rosin

Flamman

Striden om Kobane fortsätter

Henning S Rubin

Flamman 22/10 2014

Gatustriderna mellan kurdiska självförsvarsstyrkor, och islamistiska Islamiska statens styrkor i staden Ain al-Arab/Kobane, fortsatte i förra veckan.

I Kobane har minst 600 människor dödats under de hårda striderna i staden nära gränsen mellan Turkiet och Syrien. Turkiet, som tidigare stöttat IS för att skada regimen i grannlandet Syrien, har visserligen anslutit sig till den USA-ledda anti-IS-koalitionen, men har vägrat att ingripa direkt i försvaret av Kobane. Den turkiska armén hindrar däremot kurdiska frivilliga från att nå fronten. Först i helgen tilläts hjälpleveranser att nå fram till Kobane.

Fredsprocessen är död

Turkiets islamistiska regering har gjort klart att man vill förhindra att Turkiets arbetarparti (PKK) ska få ett fotfäste i Kobane och norra Syrien. PKK har länge kämpat för ett oberoende Kurdistan. I mars i fjol utropades dock en ensidig vapenvila och en fredsprocess inleddes. Denna process verkar nu vara slut. I förra veckan bombade turkiska stridsflygplan PKK-ställningar i norra Turkiet. Arméledningen hävdade att bombningarna var en vedergällning för attacker mot en turkisk gränspostering i området.

Turkiets regering meddelade dessutom på fredagen att man förbereder en lag som ska göra det lättare att gripa demonstranter. Veckan dessförinnan hade våldsamma sammandrabbningar mellan kurdiska demonstranter och polisen kostat 39 människors liv. Regeringen anklagar PKK för att ligga bakom de blodiga kravallerna.

Turkiet stödjer Peshmerga

Efter påpressningar från USA sa den turkiska utrikesministern Mevlüt Çavuşoğlu på måndagen att Turkiet kommer att stödja de kurdiska styrkorna från norra Irak.

- Vi underlättar Peshmergastyrkornas väg till Kobane, meddelade Çavuşoğlu på en presskonferens på måndagen.
- Vi kan inte låta turkiska medborgare åka in i Syrien och vara del av striderna, vilken sida de än vill slåss på, sa landets premiärminister Ahmet Davutoğlu.

Till skillnad från det kurdiska partiet PYD som kontrollerar de syrisk-kurdiska områdena inklusive Kobane är Peshmergastyrkorna allierade med de USA-vänliga kurdiska partierna i norra Irak. PYD å sin sida anses vara ett systerparti till PKK, som är terroriststämplat i Turkiet, USA och EU.

Oöversiktligt läge

Samtidigt som USA-vänliga medier kablade ut att Kobane var nära att befrias tack vare intensiva USA-flygbombningar, meddelade mer trovärdiga kurdiska källor att stora delar av Kobane visserligen hölls av kurdiska styrkor, men att det rådde brist på ammunition, medicin och andra förnödenheter. Enligt den kurdiska informationskanalen Rudaw träffades såväl IS som de kurdiska självförsvarsstyrkorna av de amerikanska flygbombningarna.

IS retirerar i Irak

I norra Irak däremot tvingades IS retirera från områden i närheten av staden Tikrit som utsattes för massiva flygbombningar av den USA-ledda anti-IS-koalitionen i helgen. IS-trupperna har dock lämnat minor och sprängfällor efter sig vilket gör att den irakiska armén bara långsamt avancerar i de övergivna områdena.

Även Ryssland bidrar numera till kampen mot IS i Irak. I förra veckan visade irakiska soldater upp nya ryska vapensystem som levererats under de senaste veckorna. Ryssland har levererat missilsystem, stridshelikoptrar samt avancerat artilleriutrustning, enligt nyhetsbyrån RIA Novosti.

Internationalen

Kurdisk autonomi i Syrien – en kortlivad historia eller fullbordat faktum?

Francesco Desoli

Internationalen 24/10 2014

I nedanstående text analyserar **Francesco Desoli** det kurdiska partiet PYD, den syriska grenen av det turkiska arbetarpartiet PKK. Texten hjälper oss indirekt att förstå varför kurderna som strider mot IS i Kobane inte erhåller hjälp från andra kurder, inte heller andra syrier eller från stater som antas stödja den syriska befolkningens resning mot Bachar al-Assads regim. Vi publicerar den här texten därför att den ger intressant detaljrik information om det kurdiska folkets kamp för nationellt självbestämmande. Vi är nödvändigtvis inte överens med författaren i alla slutsatser.

De syriska regionerna med en kurdisk majoritet har gått sin egen väg i den syriska krisen. Under 2011 deltog många unga kurder i den fredliga revoltrörelsen mot regimen i Damaskus genom att visa solidaritet och samordning med övriga regioner i landet. Från hösten 2011 med den tilltagande militariseringen av revolten deserterade ett visst antal kurder från den reguljära armén och anslöt sig till det väpnade motståndet.

Men under 2012 minskade antalet nya kurdiska rekryter till miliserna på grund av två faktorer: den officiella oppositionens vägran att erkänna den kurdiska minoritetens rättigheter och det ökade inflytandet för olika kurdiska partier över den folkliga proteströrelsen.

Å ena sidan tillät den syriska regimen det kurdiska partiet PYD, syrisk bransch av det turkiska arbetarpartiet PKK, att återkomma till Syrien för att kontrollera och neutralisera upprorsrörelsen.

Å andra sidan försökte ett antal mindre kurdiska oppositionspartier i exil i irakiska Kurdistan att få ungdomsrörelsen att omfatta deras ideologi och krav. I oktober 2011 bildade sexton partier, under ledning av Kurdiska demokratiska partiet PDK, det kurdiska nationella rådet KNC i syfte att skapa en motvikt till PYD.

PDK förhandlade fram en uppgörelse om en delning av makten mellan KNC och PYD, som skrevs under i staden Irbil i juli 2012. Ett avtal som aldrig omsattes i praktiken. Tack vare sin solida partihierarki och medlemmarnas militära erfarenheter blev PYD snabbt det dominerande partiet i de syriska regionerna med kurdisk majoritet.

Samtidigt drog regimen i juli 2012 tillbaka sina säkerhetsstyrkor från landsbygden och mindre städer i den kurdiska regionen för att sätta in dem i Damaskus, Aleppo och andra strategiska zoner i landet.

Med regimens indirekta godkännande ockuperade PYD det maktvakuum som uppstod, tog kontroll över militära anläggningar och administrativa byggnader som övergetts och halade centralmaktens symboler. Men den syriska regimen behöll ändå kontrollen över vissa strategiska platser i guvernörskapet Hassakeh, vissa centrala stadsdelar i Qamishli, inklusive flygfältet och gränsposteringen till Turkiet, liksom vissa stadsdelar i Hassakeh och två militärbaser.

Under 2013 kunde YPG, PYD:s militära gren, i en rad för det mesta segerrika slag mot skilda arabiska oppositionsgrupper och mot ISIS utöka sin kontroll över flera zoner i guvernörskapet Hassakeh som Ras el-Ein, Tel Tamer, och Yaroubiyeh.

Det irakiska PDK, i sin strävan att behålla ett inflytande i det syriska Kurdistan, reagerade med att stänga gränsen mellan Syrien och det irakiska Kurdistan i syfte att isolera PYD ekonomiskt och tvinga partiet att förhandla om en reell fördelning av makten. PYD lyckades dock stå emot trycket tack vare en bibehållen handel med resten av Syrien och genom att i slutet av 2013 öppna upp en handelsväg med Irak via gränsposteringen i Yaroubiyeh.

I sin kamp för att dominera politiskt tvekade inte PYD att använda alla tillgängliga metoder för att eliminera eller marginalisera sina politiska rivaler. I en rapport från 8 juli 2014 har Human Rights Watch dokumenterat en rad brott mot de mänskliga rättigheterna i områden under PYD:s kontroll. Under de senaste tre åren har nio politiska motståndare till PYD dödats eller försvunnit undre ouppklarade omständigheter. Dussintals andra motståndare har utvisats till det irakiska Kurdistan utan rätt att återvända. Vid flera tillfällen har partiets säkerhetsstyrkor med våld slagit ned oppositionspartiets demonstrationer. Dessa allvarliga handlingar förblir dock begränsade i jämförelse med den syriska regimens massiva repression.

Försäkrad om sin starka kontroll över de kurdiska regionerna utropade PYD i november 2013 bildandet av tre autonoma kantoner i norra Syrien: i Jazira (nordliga halvan av guvernörskapet Hassakeh), i Kobane (en kurdisk enklav nordost om Aleppo) och i Afrin (nordväst om Aleppo).

Befolkningen i de tre autonoma zonerna uppgår till cirka en och en halv miljon personer. Varje autonom kanton har upprättat en utvecklad administration med kommittéer, informellt benämnda ”ministerier”, för försvaret, hälsovården, utbildningen, arbetsmarknaden och det sociala.

På lokal nivå har varje by och stad en kommitté med benämningen ”Folkets Hus” (beit al-shaab/mala gal) som ansvarar för den lokala administrationen. I städerna sköter en stödkommitté (majlis ighathi) och en hälsokommitté (majlis sahhio) var för sig distributionen av humanitär hjälp från olika håll och hälsovården, i synnerhet första hjälpen till krigsskadade.

Men bakom denna organisatoriska fasad gömmer sig en mer komplex verklighet. De flesta offentliga inrättningarna som hälsocentraler, skolor och sjukhus, sköts ännu till viss del av den syriska regimen. De finansiella resurser som PYD har räcker inte till för den offentliga administrationens utgifter och till löner åt funktionärerna som alla kommer från Damaskus. Sjukhusen erhåller fortfarande små mängder av läkemedel från det syriska hälsoministeriet, oftast gåvor från Världshälsoorganisationen. De ansvariga i det offentliga tvingas därför att jonglera mellan de två myndigheterna: regimen departemensthierarki och PYD:s autonoma administration. De två skilda regler och krav skapar ibland spända tvister.

I november 2012 beslutade exempelvis PYD att införa undervisning av kurdiska språket i skolorna. Utbildningsdepartementet i Damaskus fördömde beslutet och stängde de berörda skolorna. Flera lärare avskedades för att ha undervisat i kurdiska i offentliga skolor. Hur som helst fortsatte flera av dem att undervisa som frivilliga. Administrationen i kantonen Jazira förbereder nya skolböcker för undervisning i kurdiska för skolåret 2014/2015. Skolornas direktörer samarbetar i hemlighet med initiativet eller är tvingade att acceptera skolprogrammen. För att återvinna åtminstone ett stöd från delar av den kurdiska befolkningen föreslog regimen i december 2013 att införa undervisning i det kurdiska språket på universiteten.

Överlappningen mellan skilda myndigheter eller avsaknaden av en ansvarig myndighet syns även inom andra sektorer. Så har PYD exempelvis infört ett nytt juridiskt system med två rättsnivåer (vanliga domslut och allvarligare brottsmål) och påbörjat en revision av den syriska lagstiftningen. Det har skapat en viss förvirring och flera lagexperter skiljer sig i

uppfattningen om vilka lagar som gäller för tillfället. Däremot fungerar kontoren för fastighetsregistret fortfarande och hyreskontrakt registreras fortfarande i enlighet med den syriska statens rutiner.

Tillstånd att starta en kommersiell aktivitet eller en privatklinik godkänns av de lokala kommittéerna och de kurdiska säkerhetsstyrkorna, medan apotekare, ingenjörer och läkare fortfarande måste kunna visa upp ett diplom eller en licens erkänd av regimen i Damaskus för att kunna utöva sitt yrke.

För bilar finns det två parallella system. De äldre fordonen behåller de gamla registreringsskyltarna medan nya fordon registreras med en ny typ som tillverkas lokalt och med arabisk och kurdisk text.

Oavsett vilken myndighet som övervakar den offentliga servicen har kvalitén på servicen försämrats kraftigt sedan 2010 inklusive i regioner som inte drabbats direkt av kriget. Många läkare, sköterskor och professorer har flyttat till Damaskus eller kustregionen eller lämnat landet. De flesta sjukstugorna på landsbygden har stängts. Av de fyra offentliga sjukhusen i guvernörskapet Hassakeh har en delvis förstörts och två fungerar med reducerad kapacitet. En stor del av befolkningen tvingas vända sig till den privata sektorn inklusive för enkel kirurgi som benbrott eller kejsarsnitt.

I kantonen Kobane är situationen ännu värre. Där finns inget offentligt sjukhus, bara två små privata sjukhus.

Inom ramen för den syriska krisen har PYD och dess väpnade gren YPG från första början haft en särskild position.

Under 2012 och 2013 var konfliktens principiella dynamik den väpnade kampen mellan regimen och den arabiska oppositionen. PYD/YPG bildade ett sorts tredje läger i utkanten av konflikten.

Å ena sidan tillät PYD:s kyliga samförstånd med regimen att undvika bombningar och statens repression och att hålla flygförbindelserna med Damaskus och den syriska kustregionen öppna.

Å andra sidan innebar avstånden och bristen på förtroende till den arabiska oppositionen att det inte övergick i öppen konflikt annat än i vissa regioner med en blandad befolkning av araber och kurder. Men sedan hösten 2013 har IS visat sig vara en reell och beslutsam motståndare till PYD/YPG.

Efter ett tillfälligt lugn under första halvan av 2014 har IS sedan sommaren attackerat på nytt. De extraordinära erövringarna i Irak, speciellt i Mosul och Tikrit, gav IS nya vapen, finansiella medel och nya rekryter.

I juli 2014 startade IS en våldsam offensiv mot kantonen Kobane och invaderade flera byar innan de drevs tillbaka. I september startade en andra offensiv som lyckades förstärka den militära omringningen av den kurdiska enklaven men för närvarande har offensiven stoppats upp i stadens utkant.(texten skrevs innan IS tog sig in i Kobane, m.anm.)

I nordöstra Syrien har IS kraftigt utökat sitt territorium på bekostnad av den arabiska oppositionen (Deir ez-Zor) och den syriska regimen (Raqqa och Hassakeh) men utan att kunna besegra YPG:s försvarsstyrkor.

Tvärtom har YPG, efter Peshmergas (irakiska Kurdistans militärstyrka) reträtt inför IS i början av augusti, kunnat ingripa i Irak där man kunde spela en avgörande roll för bryta inringningen av berget Sinjar och etablera en kontroll av en lång del av den syrisk-irakiska gränsen.

YPG:s soliditet beror av flera faktorer. Två år av väpnad konflikt, först med flera grupper i den arabiska oppositionen och sedan mot IS har lärt YPG känna sina motståndare och att förbättra sin militära kapacitet. En rad av militära framgångar under 2013 stärkte moralen. Dessutom innehas de flesta nyckelposterna i YPG av veteraner från PKK med syriskt eller turkiskt ursprung med decennier av erfarenhet i gerillakriget mot den turkiska armén. Om motgångarna i kampen mot IS i Kobane visat vissa av YPG:s begränsningar i den omringade staden har det samtidigt gjort det möjligt att rekrytera frivilliga kurder i Turkiet och att uppnå ett indirekt stöd i form av flygunderstöd från väst.

Trots det yttre skenet är relationerna mellan PYD/YPG och den syriska regimen komplexa och under permanent förändring. Dessa båda politisk/militära aktörer uppträder på en och samma gång som taktiskt allierade och strategiska motståndare. För tillfället kan inte kurderna riskera en öppen konflikt med regimen med de oundvikliga bombangrepp som skulle krossa deras regions stabilitet och infrastruktur.

Regimen för sin del kan inte tillåta sig att öppna en ny front som skulle motverka den propagandistiska retoriken om en ”nära seger” och ”skyddet av minoriteter”. Men i privata samtal medger många medlemmar i PYD att regimen aldrig kommer att erkänna kurdernas nationella rättigheter och att om regimen skulle vinna kriget mot den arabiska oppositionen och IS kommer den förr eller senare att återta kontrollen över de tre autonoma kantonerna.

Flera tecken de senaste månaderna bekräftar den strategiska klyftan. PYD fördömde presidentvalet 3 juni 2014 och förhindrade valet i regionerna under dess kontroll. Regimen vägrar att skriva in den kurdiska minoritetens rättigheter i konstitutionen och att utnämna en kurd till guvernör i Hassakeh.

Det har förekommit flera sammandrabbningar med döda och skadade mellan miliser lojala med Assad och de kurdiska styrkorna på gatorna i Qamishli och Hassakeh.

Även om PYD/YPG aldrig angripit regimen har de heller aldrig lämnat över zoner till regimen som de tagit i strid med den arabiska oppositionen.

Regimen har förlorat en rad militära baser i guvernörskapen Raqqa och Hassakeh, det militära flygfältet i Deir ez-Zor är hotat (har senare fallit. m.anm.) Dess kapacitet att utöva sin militära styrka i nordöstra Syrien minskar.

I denna instabila situation strävar PYD med alla krafter att erhålla stöd och erkännande från det internationella samfundet, vilket de saknat hittills. Fiendskapet från Turkiet, irakiska Kurdistan och den syriska oppositionen har påtvingat PYD en sorts diplomatisk isolering de senaste tre åren. En högt uppsatt delegation från PYD gjorde i maj och juni 2014 en rundtur mellan Europas huvudstäder.

Ankomsten av tusentals irakiska flyktingar i distriktet Al Malkiyeh/Derek i augusti 2014 gav PYD chansen att öppna en direkt kommunikationslinje med Förenta Nationerna och Internationella Röda Korset för humanitär hjälp.

Ett stort hinder i vägen för mer nära kontakt med regeringar i väst är närvaron av PKK på listan över internationella terroristorganisationer. Men enligt ansvariga i PYD pågår redan förhandlingar om att ta bort PKK från listan.

Den främsta frågan för kurderna i Syrien är framtidsutsikterna för deras embryonala regionala autonomi. Är det en korlivad historia dömd att slockna efter stark återkomst av centralregeringen? Eller är det första steget på en lång väg till en reell autonomi, för att inte säga självständighet enligt modellen i det irakiska Kurdistan?

Om mellan september 2013 och maj 2014 regimen i Syrien verkade resa sig gradvis och det inte syntes omöjligt att den skulle vinna tillbaka hela landet så har Mosuls fall och IS rasande framfart kullkastat hela regionens geopolitiska situation.

Irak och Syrien är nu på väg mot en okänd framtid. Ett typexempel: i maj 2014 efter sin begränsade seger i parlamentsvalet verkade Iraks premiärminister Nouri al-Maliki sitta säkert vid makten i ännu fem år. Det tog bara tre månader innan han sattes åt sidan till förmån för en nationell samlingsregering.

En liknande kompromiss i Syrien, med ett utbyte av statschef och en delning av makten mellan regimlojala styrkor, den arabiska oppositionen och kurdiska styrkor, kan på liknande sätt vara den enda lösningen för att forma en kompakt front mot IS och för att hitta en väg ut ur inbördeskriget.

I ett sådant scenario kan PYD/YPG ta tillfället i akt för att uppnå ett erkännande på nationell och internationell nivå och förhandla om villkoren för kontrollen över den kurdiska regionen och en viss grad av autonomi för de tre kantonerna.

Översättning från franska: Benny Åsman

Francesco Desoli bor och arbetar i Mellanöstern. Han talar arabiska och följer krisen i Syrien sedan 2012. Han samarbetar med nätverket Fokus på Syrien.

Artikeln är tidigare publicerad i den italienska tidskriften *Limes – Rivista italiana di geopolitica*, nummer 9.

Offensiv

Vändning i försvaret av Kobanê?

Arne Johansson

Offensiv 22/10 2014

Sällan har väl det gamla uttrycket om att stå i den hotfulla situationen “mellan hammaren och stödet” känts mer relevant än när det gäller läget för de kurdiska män och kvinnor inom försvarsstyrkorna YPG/YPJ som försvarar Kobanê.

Sedan en månad tillbaka försvarar de tappert den kurdiska centralorten tillsammans med ett fåtal andra allierade milismän – från tre håll belägrade av tusentals jihadistiska grupper från Islamiska staten och i ryggen avspärrade från stöd utifrån av den turkiska armén.

Hoppet att Kobanê trots allt ska kunna försvaras har ökat sedan USA, som stod inför risken av ett stort prestigenederlag, har intensifierat sina dittills alltför ineffektiva flygattacker mot IS i stadens utkanter.

USA:s flyg har under den gångna helgen också för första gången släppt lätta vapen, ammunition och medicinsk utrustning till de belägrade syrisk-kurdiska styrkorna, som sägs ha flugits in från den kurdiska regionen i norra Irak, som både USA och delvis även Turkiet har goda förbindelser med. Det är något som den turkiska regeringen nu, om än motvilligt, har gått med på efter att USA:s utrikesminister John Kerry har gjort det ”mycket, mycket klart att det inte innebär en förändring av USA:s politik”, utan bara ska ses som en tillfällig insats i ett extremt nödläge.

Turkiet – som häromveckan skakades av våldsamma kurdiska kravaller, med ett 30-tal döda, i protest mot att gränsen till Syrien stängts för förstärkningar i form av vapen och kurdiska frivilliga till Kobanê – har samtidigt överraskande förklarat sig vara villiga att släppa in peshmerga-soldater från den kurdiska regionen i norra Irak. Det är en dramatisk vändning, bara en vecka efter att Turkiet bombade en PKK-styrka nära gränsen till Irak.

Syftet kan vara dubbelt. Dels handlar det så klart om att värja Turkiet från anklagelsen om att bara se på medan IS hotar kurderna med en massaker i ett läge där Kobanê fall hotar att leda till ett totalt sammanbrott i Turkiets egna bräckliga fredsförhandlingar med PKK. Samtidigt kan en insats av peshmergastyrkor från irakiska Kurdistan, som styrs av Kurdiska Demokratiska partiets västallierade ledare Barzani, försvaga PKK:s och PYD:s inflytande bland de syriska kurderna, om peshmerga som är hårt pressade i Irak verkligen visar sig ha någon styrka över att sätta in.

Turkiets utrikesminister Mevlüt Çavuşoğlu välkomnar samtidigt, enligt den turkiska tidningen Hürriyet, att de som försvarar Kobanê inte enbart kommer från det syrisk-kurdiska PYD (Demokratiska Unionspartiet, som är närstående det av Turkiet och Väst terroriststämplade turkisk-kurdiska arbetarpartiet PKK), utan också några andra rebellgrupper som bildat en förenad ledningscentral.

Çavuşoğlu försäkrade att Turkiet är överens med USA och andra allierade om att Fria syriska armén är den enda grupp som kan stödjas, eftersom den strider emot både IS och Assads regim. Den turkiske utrikesministern kom så till pudelns kärna genom att upprepa Turkiets uppmaning till PYD att samarbeta med FSA och överge sina ansträngningar att skapa självstyrande kurdiska regioner i Syrien (inom de tre kantonerna som kurderna kallar Rojava, Västra Kurdistan).

Han försäkrade, liksom även premiärministern Erdoğan har gjort, att PYD aldrig får Turkiets stöd så länge det framhåller i sin målsättning att bilda en självstyrande del av Syrien – vilket skulle kunna bilda modell för en självstyrande kurdisk region även i sydöstra Turkiet. Det är uppenbart att de syriska kurderna inom YPG och partiet PYD, ställda inför hotet om förintelse från IS, har tvingats in i en situation där USA och Turkiet kan utöva ett starkt tryck på dem att infoga sig i de Väst- och Gulfstödda enheterna av Fria syriska armén i utbyte mot flygunderstöd och vapen.

Att de andra rebeller som slåss tillsammans med YPG/YPJ inne i Kobanê är mycket fåtaliga framgår av statistiken från Syrian Observatory for Human Rights, som hävdar att det under den senaste månadens strider har dödats 374 IS-jihadister, 258 kurdiska kämpar och nio syriska araber. Mindre grupper av FSA-rebeller, som tidigare själva deltagit i strider mot YPG, har tvingats fly undan IS till enklaven runt Kobanê, där de tillåtits stanna och delta i gemensamma strider mot IS med YPG.

Den svenske frilansjournalisten Carl Drott skriver i Warscapes under rubriken ”Extremists” and ”Moderates” in Kobani om sitt möte med resterna av en FSA-grupp med namnet Liwa Thuwwar al-Raqqa (Revolutionärer från Raqqa-brigaden), som har tvingats söka skydd i den kurdiska enklaven sydost om Kobanê. Drott uppger att denna grupp, som tidigare har varit ansluten till Jabhat al-Nusra (al-Qaidas officiella grupp i Syrien), kidnappat kurder, plundrat i Raqqa och deltagit i strider mot kurdiska styrkor i Tel Abyad, nu förklarar sig vara redo att strida tillsammans med YPG.

”Även om misstron är stor har den kurdiska politiska och militära ledningen uppvisat en anmärkningsvärd beredskap att låta udda vara jämnt och bygga en försiktig allians med tidigare fiender”, skriver Drott.

PYD och YPG har ända sedan inledningen av Rojavas revolution sommaren 2012, då de tog kontrollen över de kurdiska områden som övergavs av den syriska armén när denna drogs tillbaka för att koncentrera regimens försvar till Damaskus och den centrala huvudleden upp till Medelhavskusten, haft fullt sjå att värja sitt oberoende från både regimen och de av USA, Turkiet och Golfstaterna stödda rebellerna.

Detta ska ses mot bakgrund av att den Syriska nationella koalitionen SNC, liksom dess sponsorer USA, Turkiet och Golfstaterna, ända sedan det syriska inbördeskriget startade har vägrat att erkänna kurdernas och andra icke-arabiska minoriteters nationella och demokratiska rättigheter inom den ”syriska arabrepubliken”.

SNC har också aktivt stöttat de FSA-enheter som flera gånger har attackerat YPG tillsammans med olika jihadistgrupper. Så sent som i januari uppmanade SNC till enad front mot YPG i Tel Hamis – vid en tid då de mest framträdande grupperna som stred mot YPG var jihadister från IS, al-Qaida-anslutna Jabhat al-Nusra och det salafistiska Ahrar al-Sham.

Och som Drott ironiskt påpekar: ”De kurdiska ’extremisterna’ i Kobanê står inför samma ultimatum idag som för två år sedan: överge sitt projekt för decentraliserad sekulär demokrati och förena er under de arabiska ’moderaternas’ banér och kommando, eller ni får möta Islamiska staten ensamma.”

Över alltihop vilar också det reella hotet om att Turkiet verkligen griper in militärt, då troligen på papperet som en ”humanitär” invasion, för att upprätta en flygunderstödd buffertzon i norra Syrien, som antingen kan styras direkt av en turkisk regim med nyottomanska stormaktsdrömmar eller indirekt via en av USA, Turkiet och Golfstaterna stödd revolutionär” SNC-regering, vars första offer skulle bli det kurdiska självstyret i Rojava.

Kobanê kämpar idag för den kurdiska drömmens överlevnad om ett gott liv i självstyrda, jämlika, sekulära och demokratiska enklaver – och om de så vill en egen stat. För detta krävs allierade bland arbetare och förtryckta i alla etniska och religiösa folkgrupper, som respekterar detta och är beredda att stå upp i gemensam kamp emot både IS, andra jihadistgrupper, alla regionens reaktionära regimer och USA-imperialismen. Det är en kamp som för en slutlig seger kräver massivt stöd inte minst i den stora turkiska arbetarklassen, för en ny konfederation av demokratiska och socialistiska stater i hela Mellanöstern.